

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GRAJEWSKIEGO
ZA ROK 2016**

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GRAJEWSKIEGO ZA ROK 2016

Panie Przewodniczący, Wysoka Rado.

Przedstawiam informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grajewskiego za rok 2016. Informacja została opracowana na podstawie szczegółowej oceny stanu sanitarno – epidemiologicznego naszego powiatu, dokonanej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje swoje zadania poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Szczególny nacisk kładzie na nadzór nad warunkami epidemiologicznymi, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieny pracy, higieny komunalnej, higieny procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań profilaktycznych.

W 2016 roku nadzorem objęto 899 obiektów, przeprowadzono 1186 kontroli. Wydano 174 decyzje merytoryczne i 179 decyzji płatniczych. Nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 3350 zł.

OCENA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA ROK 2016

1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

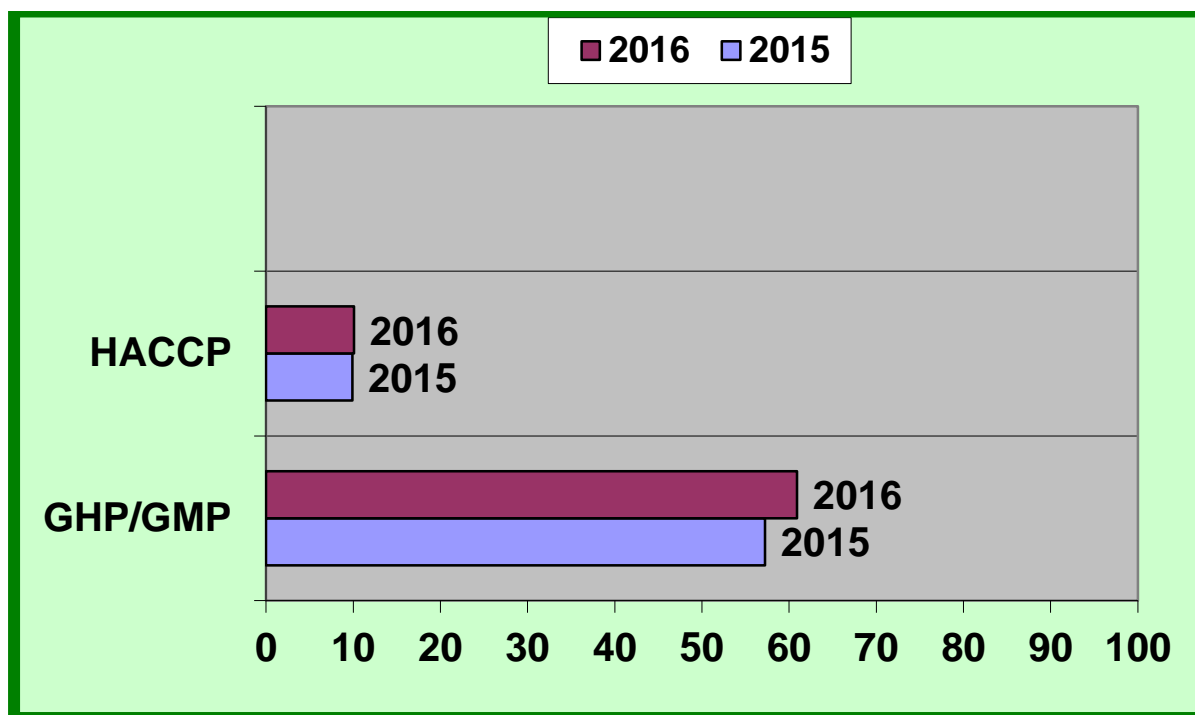

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grajewskiego w roku 2016 obejmowała nadzorem 545 prowadzących działalność zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

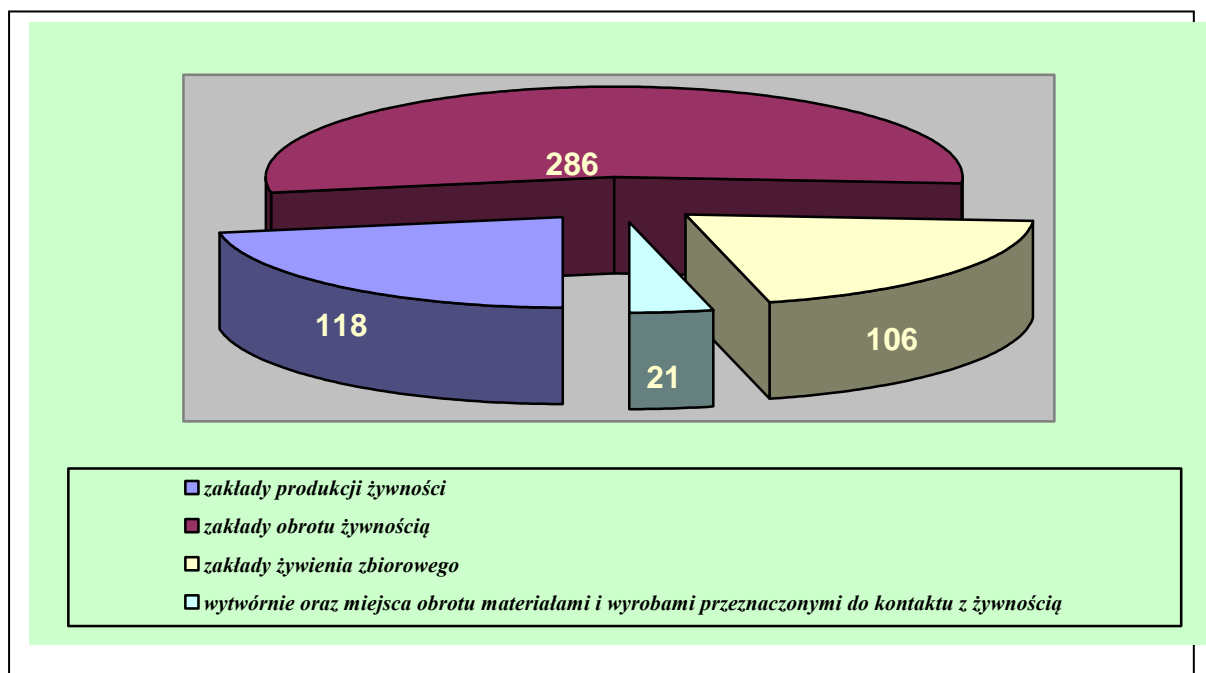
W roku 2016 zatwierdzono 42 zakłady, w tym 26 zakładów obrotu żywnością (19 sklepów, 1 magazyn hurtowy, 3 obiekty ruchome i tymczasowe, 3 środki transportu) oraz 16 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 5 zakładów żywienia otwartego (z czego 1 to zakład małej gastronomii) i 11 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (5 stołówek szkolnych, 1 stołówka w internatach, 1 stołówka na koloniach i obozach, 2 stołówki z żywieniem cateringowym w przedszkolu, 1 zakład usług cateringowych, 1 inny zakład żywienia).

332 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast 55 - system HACCP.

Odsetek zakładów z wdrożonymi systemami GHP/GMP oraz HACCP w porównaniu do roku 2015

Struktura zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego prowadzących działalność w 2016 roku.

Spośród obiektów ujętych w rejestrze zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowano łącznie 250 zakładów. W 151 obiektach, co stanowi 60,40% zakładów poddanych inspekcji, dokonano oceny wg kryteriów ujętych w arkuszach oceny stanu sanitarnego -nie stwierdzono obiektów o wysokim ryzyku.

Spośród skontrolowanych zakładów produkcji żywności obiektami wykazującymi najczęściej nieprawidłowości były piekarnie. W ww. obiektach przeprowadzono w sumie 18 kontroli i rekontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 5 decyzji administracyjne. Osobę winną zaniedbań ukarano grzywną w drodze mandatu karnego na kwotę 100,00zł. Ponadto wystosowano 2 wystąpienia, w tym w sprawie znakowania wartością odżywczą oraz w sprawie badań właścicielskich.

W grupie zakładów obrotu żywnością najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w sklepach spożywczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna w omawianej grupie obiektów przeprowadziła 235 kontroli i rekontroli, w tym 54 kontroli interwencyjnych. W celu wyegzekwowania od przedsiębiorców usunięcia stwierdzonych naruszeń prawa wydano 24 decyzje administracyjne. W toku działań kontrolnych nałożono 10 mandatów karnych na łączną kwotę 2400,00zł. Wystosowano 2 wystąpienia dotyczące procedur GHP/GMP oraz HACCP.

W grupie **zakładów żywienia zbiorowego** najczęściej nieprawidłowości stwierdzano w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego sprawując nadzór przeprowadzili w omawianej grupie obiektów 136 kontroli i rekontroli, w tym 4 interwencyjne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w sumie 33 decyzje administracyjne, w tym 1 decyzję zakazującą wprowadzania produktu do obrotu. Na osoby winne zaniedbań nałożono 7 grzywnien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 850,00zł. Wystosowano 6 wystąpień, głównie w sprawie jakości żywienia

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2016 należały:

- uchybienia w zakresie opracowania lub wdrażania procedur opartych na zasadach systemu HACCP;
- uchybienia w opracowaniu, wdrożeniu lub przestrzeganiu procedur GHP i GMP.
- wykorzystywania do pakowania żywności materiałów bez deklaracji zgodności
- niezachowania segregacji asortymentowej
- braku znakowania w miejscu sprzedaży środków spożywczych oferowanych do sprzedaży luzem.
- braku informacji na temat wykazu składników oferowanych potraw, w tym wyróżnienia składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji

Pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej oprócz kontroli przeprowadzonych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego dokonywali również nw. kontroli tematycznych:

1. *Ocena znakowania środków spożywczych stosowanych jako surowiec w produkcji artykułów spożywczych oraz znakowania środków spożywczych wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości znakowania środków spożywczych zawierających GMO, środków spożywczych wprowadzanych do obrotu luzem, w tym mięsa i przetworów mięsnych, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich.*
2. *Ocena prawidłowości wprowadzania do obrotu suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego*
3. *Ocena higieny obrotu artykułami spożywczymi, zachowania łańcucha chłodniczego oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia (dat minimalnej trwałości) wprowadzanej do obrotu żywności*
4. *Ocena stopnia wdrożenia zasad GHP/GMP oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP*
5. *Ocena higieny produkcji oraz jakości sposobu żywienia, w tym w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży*

6. Ocena warunków higienicznych zbioru, transportu, przechowywania produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego

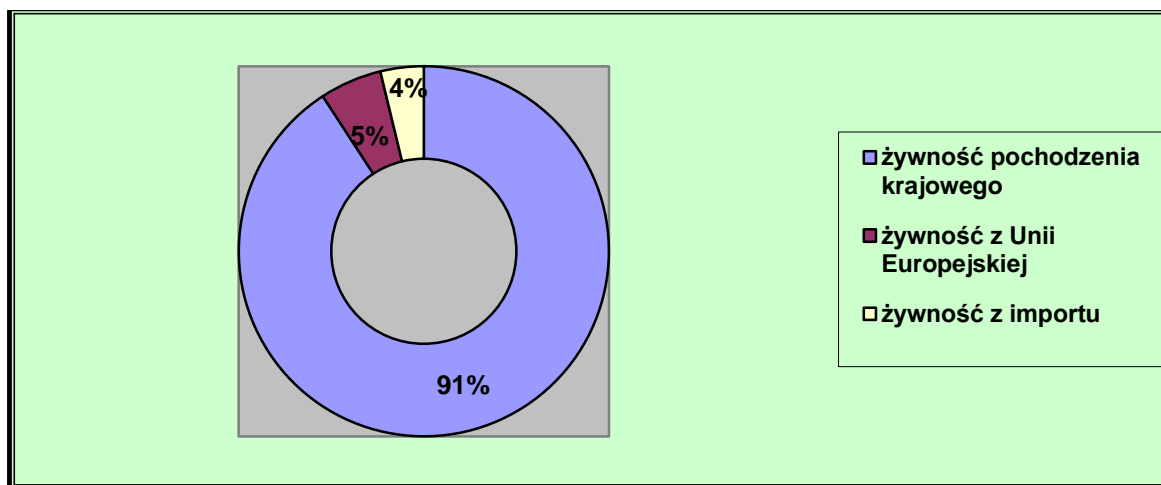
W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli przeprowadzonych w roku 2016 łącznie wydano 64 decyzji administracyjnych oraz nałożono 18 mandatów na łączną kwotę 3350 zł. Ponadto wystosowano 10 wystąpień do przedsiębiorców i kierownictwa zakładów.

2. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego.

W roku 2016 łącznie zbadano laboratoryjnie 185 próbek, w tym 169 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 11 próbek sanitarnych oraz 3 próbki kosmetyków. Ponadto pobrano 4 próbki posiłków (w tym 1 posiłek obiadowy oraz 1 całodzienną rację pokarmową składającą się ze śniadania, obiadu i kolacji).

Struktura zbadanych próbek żywności ze względu na pochodzenie

W zakładach produkcji żywności pobrano 21 próbek, w tym 16 próbek żywności i 5 próbek sanitarnych, w zakładach obrotu żywnością pobrano 144 próbki, w tym 127 próbek produkcji krajowej, 10 próbek pochodzących z UE, 7 pochodzących z krajów trzecich. Z ogółu próbek pobranych z zakładów obrotu żywnością zakwestionowano 9 próbek żywności z uwagi na niewłaściwe znakowanie, w tym 2 próbki suplementów diety ze względu na niewłaściwe znakowanie oraz 7 próbek (5 próbek ciast z kremem oraz 2 próbki wędlin ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne).

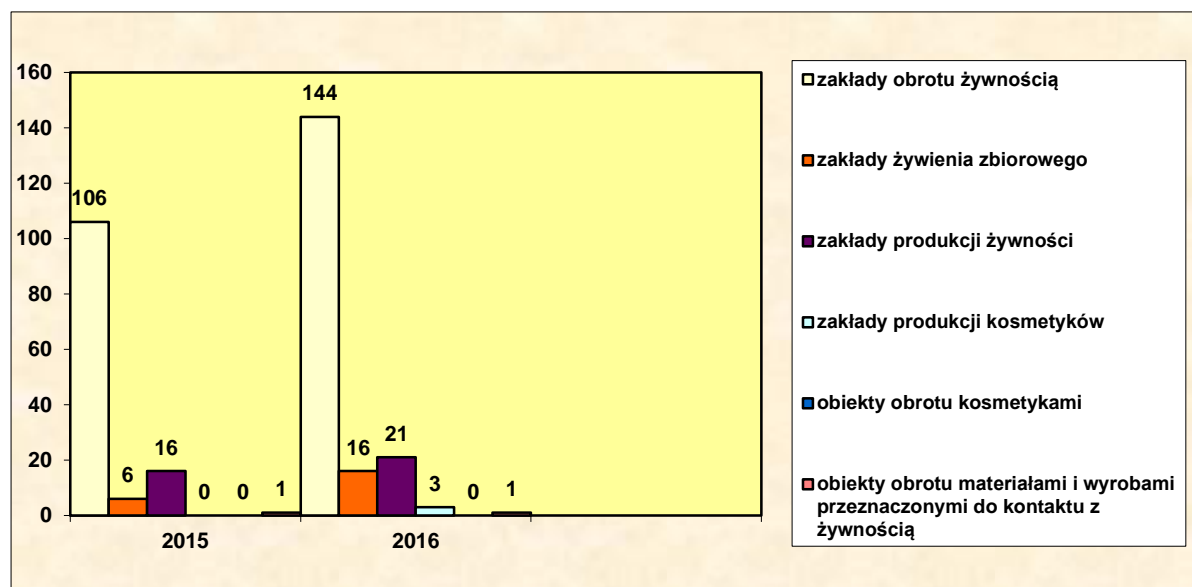
W zakładach żywienia zbiorowego pobrano 10 próbek produktów żywnościowych oraz 6 próbek wymazów sanitarnych. Zakwestionowano 5 próbek lodów tradycyjnych ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne

W obiektach obrotu materiałami i wyrobami pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wyniki badań nie wykazały nieprawidłowości

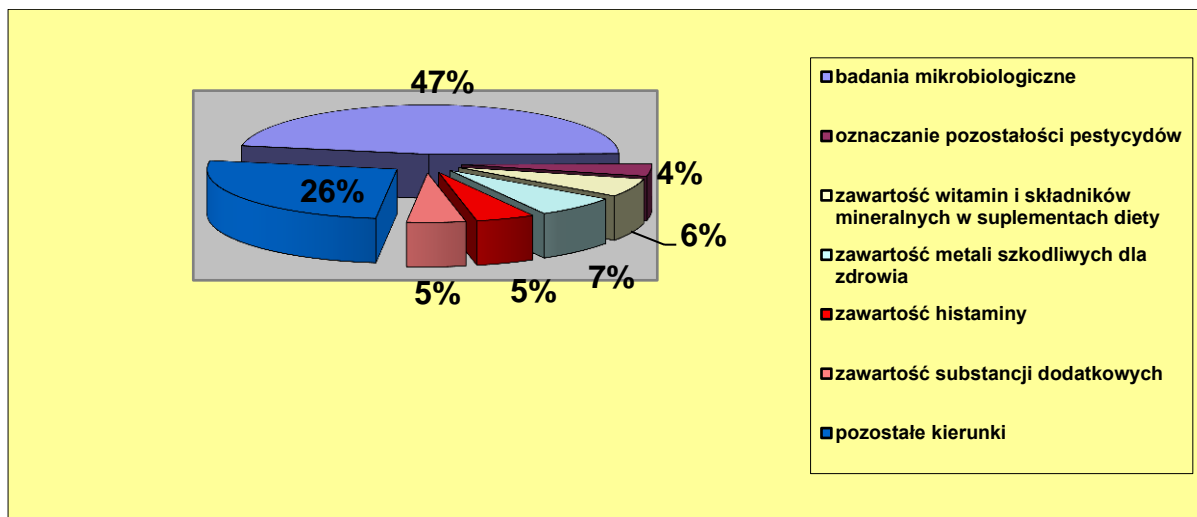
W zakładzie produkcji kosmetyków pobrano 3 próbki wyrobów kosmetycznych, wyniki badań nie wykazały nieprawidłowości.

Szczegółowe informacje odnośnie zbadanych asortymentów i kierunków badań przedstawiono na nw. wykresach.

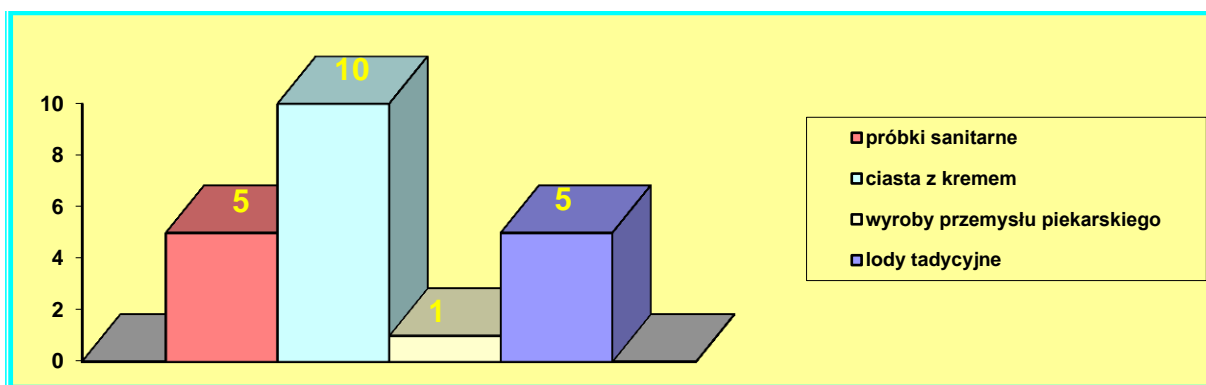
Liczba próbek pobranych w poszczególnych grupach obiektów w roku 2015 i 2016

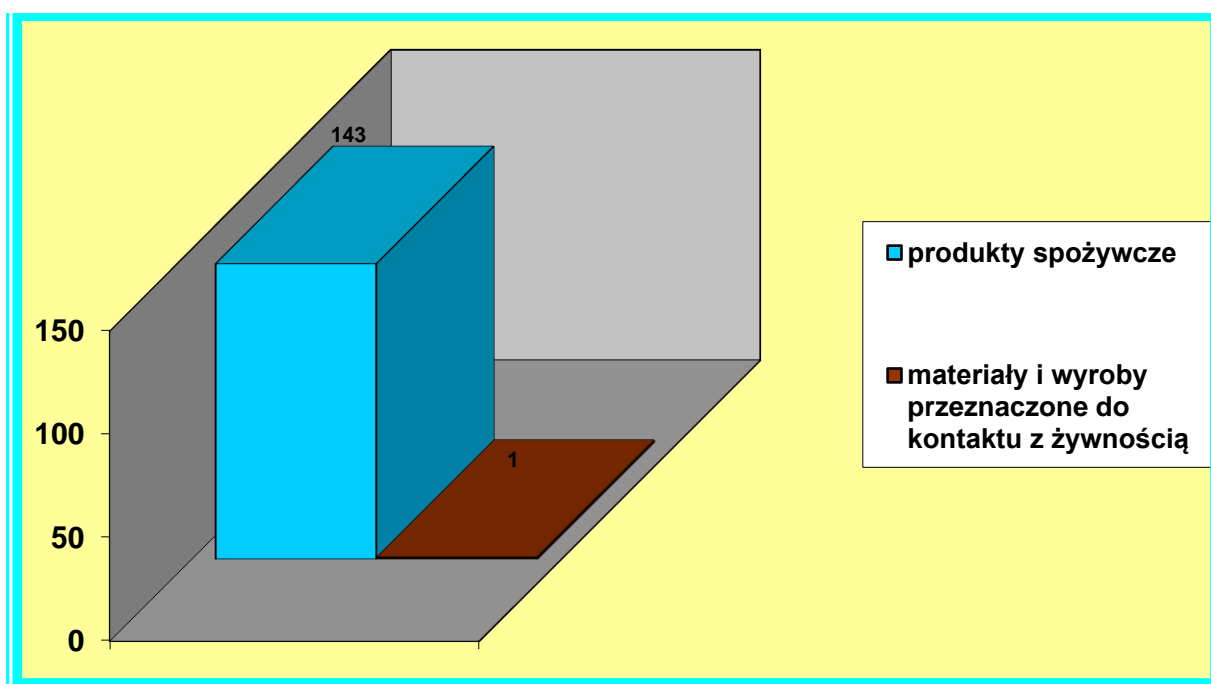
Struktura zbadanych w 2016 roku próbek żywności ze względu na kierunek badań

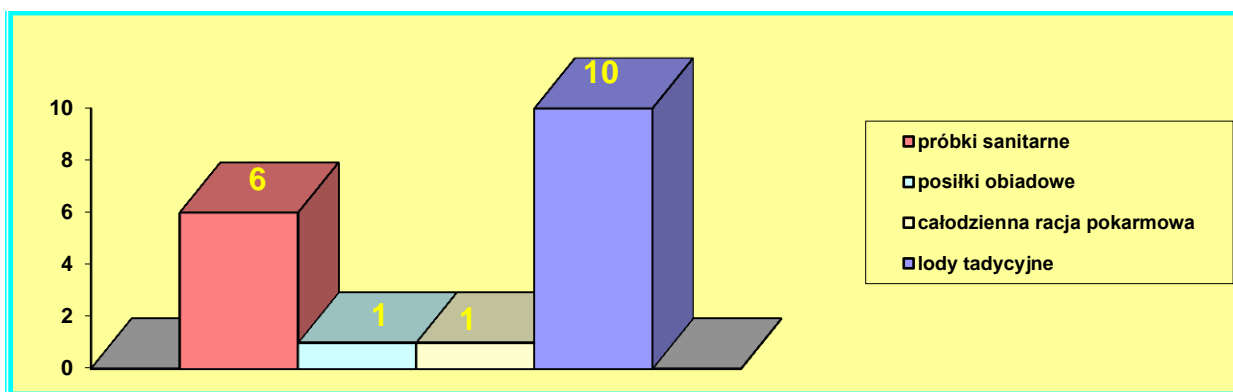
Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach produkcji żywności w roku 2016

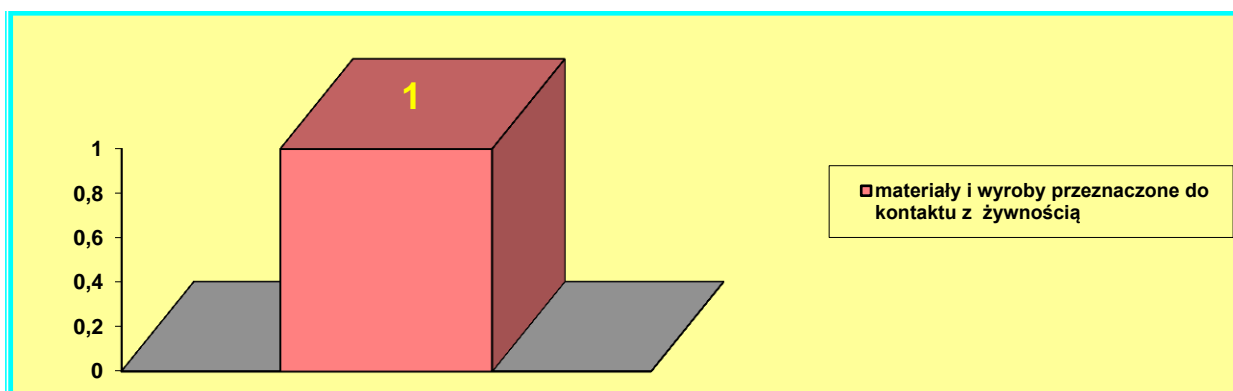
Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu żywnością w roku 2015

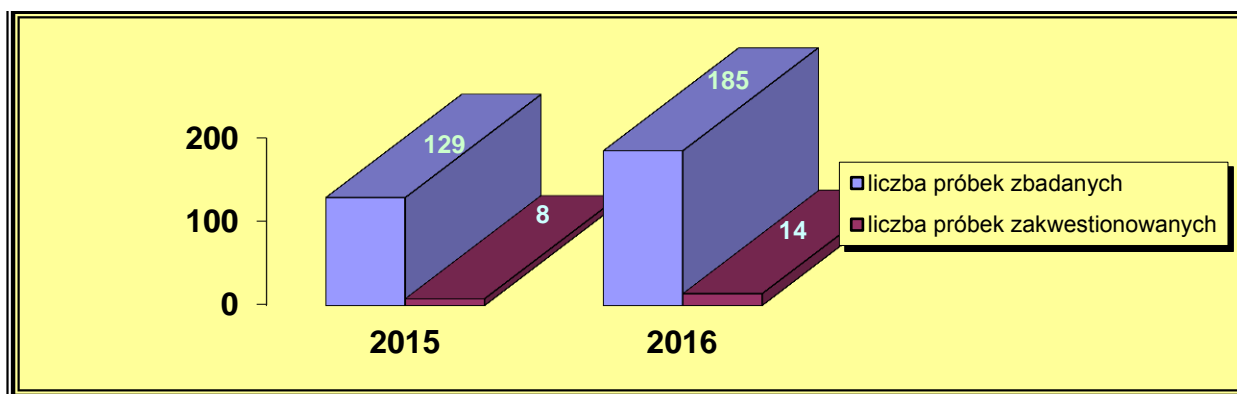
Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego w roku 2016

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w roku 2016

Liczba zbadanych próbek i próbek kwestionowanych ze względu na naruszenie przepisów prawa żywnościowego w stosunku do roku 2015

III. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów z importu wwożonych na teren powiatu grajewskiego

W 2016 r. przedsiębiorcy powiatu grajewskiego nie składali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wniosków o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej partii wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością lub partii środka spożywczego/dozwolonej substancji dodatkowej/składnika żywności. W związku z powyższym nie prowadzono kontroli granicznych w miejscach docelowego przeznaczenia.

IV. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

;

Badaniami sposobu żywienia w 2016 roku objęto 26 obiektów żywienia zamkniętego, co stanowi 56,52% ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji (w 2016r. badaniami objęto 30 obiektów, co stanowiło 60,00 % wszystkich obiektów tego typu).

Ocenę sposobu i jakości żywienia przeprowadzono w:

- 4 domach wczasowych,
- 1 domu pomocy społecznej
- 15 stołówkach szkolnych, w tym 7 z żywieniem cateringowym
- 1 stołówkach na koloniach i obozach,
- 3 przedszkolach, w tym 1 z żywieniem cateringowym
- 2 zakładach usług cateringowych świadczących usługi cateringowe dla obozów dla szpitala oraz dla szkół i przedszkola.

W I półroczu 2016 r. stwierdzono nieprawidłowości w 2 jadłospisach, co stanowi 7,69% ogółu ocenionych jadłospisów (w roku 2015 odsetek nieprawidłowych jadłospisów stanowił 16,67%). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły jadłospisów w stołówkach szkolnych (w jednej ze szkół w tygodniu szkolnym dwukrotnie podano potrawę smażoną, do przyrządzania potraw wykorzystywano zwykłą sól, natomiast w drugiej do przyrządzania potraw używano tzw. przyprawę uniwersalną z udziałem soli,

przygotowywano napoje z tzw. syropu, nie serwowano posiłku z udziałem kaszy, nie zawsze podawano dodatki owocowe).

W ramach realizacji „Planu pobierania próbek materiałów do oceny jakości sposobu żywienia” w przedszkolu pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego. Wyniki badań wykazały przekroczenie dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi a wynikami uzyskanymi na drodze analizy chemicznej dla energii i tłuszczu, stwierdzono także zawyżony udział energii z tłuszczu oraz zawyżoną zawartość NaCl. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano wystąpienie informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach i wpływie na zdrowie dzieci oraz wskazujące na konieczność podjęcia działań celem wyeliminowania powyższych nieprawidłowości.

W zakładzie usług cateringowych pobrano 3 posiłki stanowiące całodzienną rację pokarmową pacjentów szpitala w Grajewie oraz zestawienie dekadowe zużycia produktów. Wyniki badań śniadania wykazały przekroczenie dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi a wynikami uzyskanymi na drodze chemicznej dla białka, natomiast wyniki badań obiadu i kolacji wykazały przekroczenia dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi a wynikami laboratoryjnymi dla energii i węglowodanów, stwierdzono także zawyżony udział energii z białka w kolacji. Zestawienie wyników dla śniadania, obiadu i kolacji wykazało w całodzienniej racji pokarmowej zawyżony udział energii z białka oraz zawyżoną zawartość NaCl. Ocena żywienia na podstawie analizy dekadowego spisu produktów użytych przez zakład usług cateringowych do przyrządzania potraw przeznaczonych dla pacjentów szpitala w Grajewie wykazała zawyżoną wartość energetyczną oraz zawyżony udział energii z białka. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano wystąpienie do właściciela zakładu usług cateringowych oraz dyrekcji szpitala informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach i wpływie na zdrowie pacjentów oraz wskazujące na konieczność podjęcia działań celem wyeliminowania powyższych nieprawidłowości.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności na przestrzeni lat 2014-2016

Rok	Ilość obiektów ewidencji	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji	Ilość mandatów	Suma mandatów
2014	538	517	84	28	3100
2015	566	428	89	11	1600
2016	545	393	64	18	3350

VI. Wnioski

1. W roku 2016 stan techniczno - sanitarny skontrolowanych zakładów, które zostały ocenione w oparciu o kryteria ujęte w arkuszu oceny zakładu w większości grup obiektów nie uległ pogorszeniu w stosunku do roku poprzedniego (podobnie jak w roku 2015 nie stwierdzono zakładów niezgodnych), jednak w dalszym ciągu stwierdza się nieprawidłowości. Wobec powyższego konieczna jest kontynuacja działań mających na celu mobilizację przedsiębiorców do poprawy sytuacji w powyższym zakresie, a także konsekwentne egzekwowanie od przedsiębiorców nakładanych obowiązków prawa żywnościowego.

2. W porównaniu z rokiem 2015 zwiększył się odsetek próbek kwestionowanych, przy czym podobnie jak w roku ubiegłym nie kwestionowano próbek pobranych w zakładach produkcji, wzrósł natomiast odsetek kwestionowanych próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego (w roku 2015 próbek pobranych z zakładów żywienia zbiorowego nie kwestionowano).

3. W porównaniu do roku 2015 stwierdzono niewielki wzrost zakładów z wdrożonym systemem GHP/GMP i HACCP, tym niemniej występują zakłady, w których nie wdrożono systemów. W związku z powyższym konieczne są dalsze działania w kierunku mobilizowania przedsiębiorców do wdrażania systemów GHP/GMP i HACCP.

4. W roku 2016 stwierdzono poprawę jakości żywienia w placówkach zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego o czym świadczy zmniejszenie odsetka kwestionowanych jadłospisów. Jednak nieprawidłowości w dalszym ciągu występują, przy czym szczególnie niepokojący jest fakt, iż stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły żywienia dzieci i młodzieży. Z uwagi na powyższe konieczne jest kontynuowanie działań w powyższym zakresie.

EPIDEMIOLOGIA

Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych i zapobiegania chorobom zakaźnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą na terenie powiatu grajewskiego. W 2016 roku pełniono nadzór nad 42 placówkami, w tym:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie – 16, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, inne ogółem – 3.

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową:

indywidualne praktyki lekarskie ogółem – 17, w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków – 11, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem – 5, w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków – 1, indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek – 1.

Podmioty lecznicze oceniane były w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, w tym prawidłowości prowadzonych procesów sterylizacji, dezynfekcji i postępowania z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego.

W 2016 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie przeprowadzili 67 kontroli sanitarnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Nie wydano decyzji zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno – technicznego. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy określić jako dobry.

Na dzień 31.12.2016r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zarejestrowanych było 21 autoklawów, w tym 9 – znajdowało się w podmiotach, leczniczych, a 12 w praktykach zawodowych. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że sterylizacja prowadzona jest skutecznie, zgodnie z opracowanymi procedurami, dokumentacja z powyższego zakresu jest kompletna we wszystkich placówkach i podlega archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Podmioty, które nie wykonują sterylizacji we własnym zakresie zawarły umowy z placówkami posiadającymi system zarządzania jakością ISO.

We wszystkich podmiotach wykonujących działalność leczniczą przestrzegane są procedury sanitarne dotyczące postępowania ze sprzętem i materiałami sterylnymi.

Stosowane są właściwe opakowania sterylizacyjne, przestrzegane są warunki oraz daty przechowywania sprzętu i materiałów sterylnych.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego prowadzona jest prawidłowo w miejscu ich wytwarzania i składowania. Wszystkie placówki, w których wytwarzane są odpady medyczne mają wydzielone pomieszczenia i urządzenia do składowania odpadów, stosują prawidłowe pojemniki na odpady medyczne o ostrych końcówkach oraz posiadają podpisane umowy z firmami świadczącymi usługi w zakresie odbioru i przekazywania do utylizacji odpadów medycznych.

Choroby zakaźne

Na terenie powiatu grajewskiego sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w 2016r. była stabilna. Największy wzrost zachorowań odnotowuje się w przypadku grypy – 2655 zachorowania, w stosunku do ubiegłego roku liczba zachorowań wzrosła się o 293 zachorowań. W występowaniu niektórych chorób takich jak: kleszczowe zapalenie mózgu, wirusowe zakażenie jelitowe wywołane przez rotawirusy obserwujemy niewielki wzrost w porównaniu do poprzedniego roku. W przypadku zachorowań na ospę wietrzną odnotowuje się znaczny spadek liczby zachorowań w stosunku do roku 2015, spadek o 153 zachorowania, natomiast ilość zachorowań na boreliozę utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2016 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zostało zgłoszone ogółem 599 zachorowań, przeprowadzono 344 wywiady epidemiologiczne i pobrano 88 próbek od nosicieli pałeczek Salmonella.

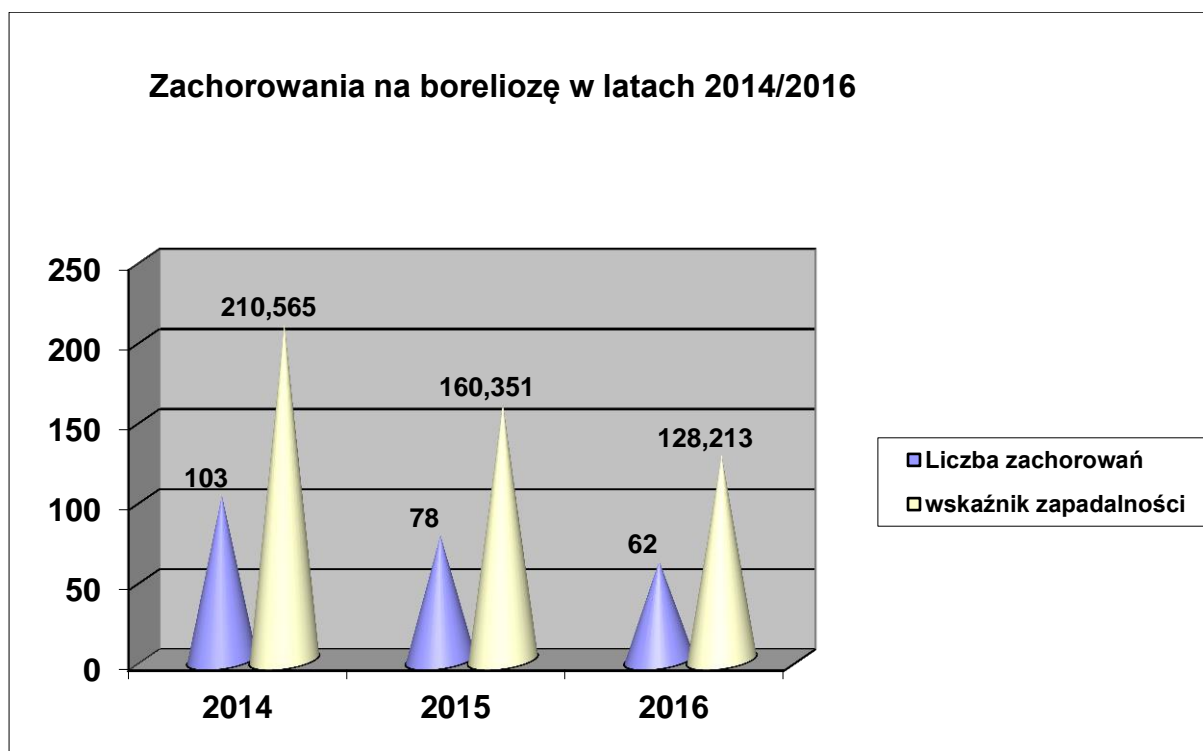
**SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA Z TERENU POWIATOWEJ STACJI
SANITARNO -EPIDEMIOLOGICZNEJ W GRAJEWIE ZA 2016r.**

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności
1.	Salmonellozy zatrucia pokarmowe	13	26,883
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	4	8,271
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	3	6,203
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1	2,067
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	42	86,854
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	18	37,223
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	20	41,359
8.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	12	24,815
9.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	4	8,271
10.	Jersinioza pozajelitowa	1	2,067
11.	Krztusiec	7	14,475
12.	Płonica (szkarlatyna)	4	8,271
13.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – róża	2	4,135
14.	Kiła inne postacie kiły i kiła nieokreślona	1	2,067
15.	Borelioza (choroba z Lyme)	62	128,213
16.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	17	35,155
17.	Kleszczowe zapalenie mózgu	6	12,407
18.	Gorączka Denga (klasyczna lub krwotoczna)	1	2,067
19.	Ospa wietrzna	90	186,115
20.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B – przewlekłe i BNO	4	8,271
21.	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności	2	4,135
22.	Nowo wykryte zakażenia HIV	2	4,135
23.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	6,203

24.	Bąblowica	1	2,067
25.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	4,135
26.	Grypa AH1N1 (potwierdzona laboratoryjnie)	1	2,067
27.	Grypa	Ogółem – 2655	5,490
		0-4 – 605	1,251
		5-14 – 633	1,309
		15-64-1113	2,301
		65>304	628,657

1. Zachorowalność na boreliozę w latach 2014/ 2016

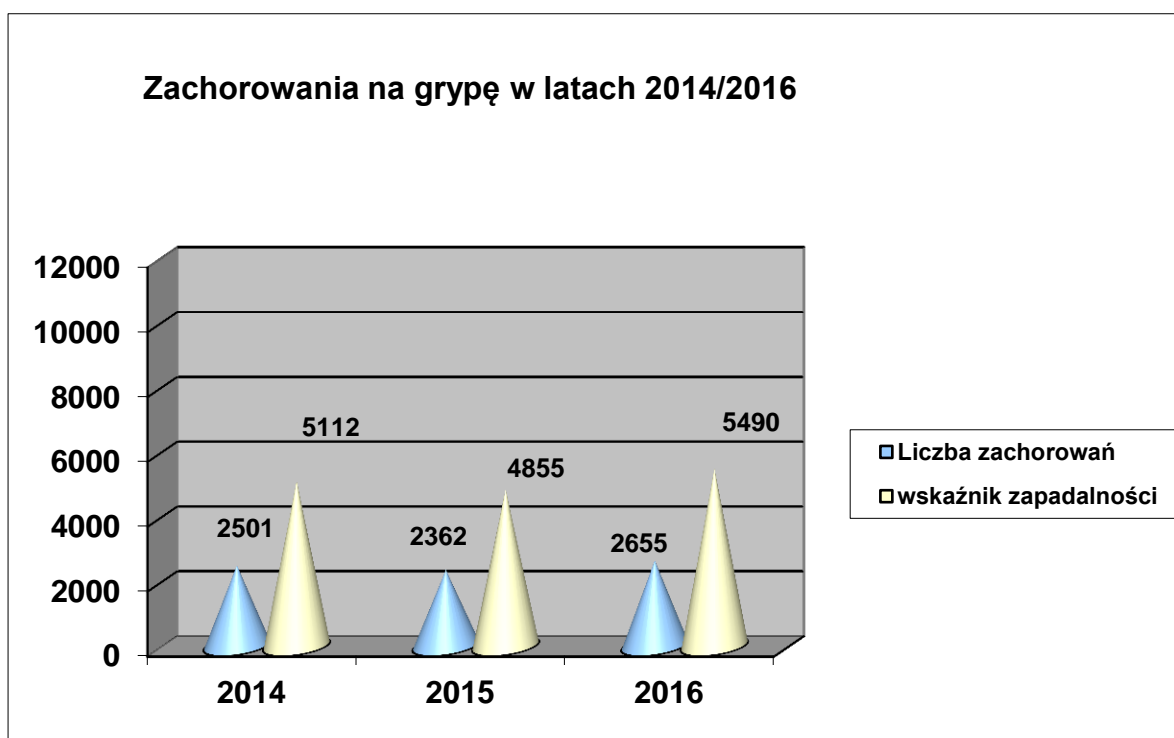
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2014	103	210,565
2015	78	160,351
2016	62	128,213

Powiat grajewski jest terenem endemicznym dla boreliozy, zachorowania są związane z istnieniem terenów przyrodniczych, w których krążą przenoszące zakażenia kleszcze, w 2016r. możemy zaobserwować niewielki spadek zachorowań na boreliozę w stosunku do 2015 roku.

2. Zachorowalność na grypę w latach 2014/2016

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2014	2501	5112
2015	2362	4855
2016	2655	5490

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy stwierdzić, iż w 2015r. wystąpił wzrost zachorowań na grypę, wzmożoną zachorowalność odnotowano w okresie od listopada do marca. W ciągu całego roku zarejestrowano jeden przypadek zachorowania na grypę wywołaną wirusem AH1N1. **Od 01.01.2017r. do 15.02.2017r.** zarejestrowano **łącznie 1818** zachorowań na grypę w poszczególnych grupach wiekowych:

0-4 r.ż. – 308 osób

5-14 r.ż. – 388 osób

15-64r.ż. - 737 osób

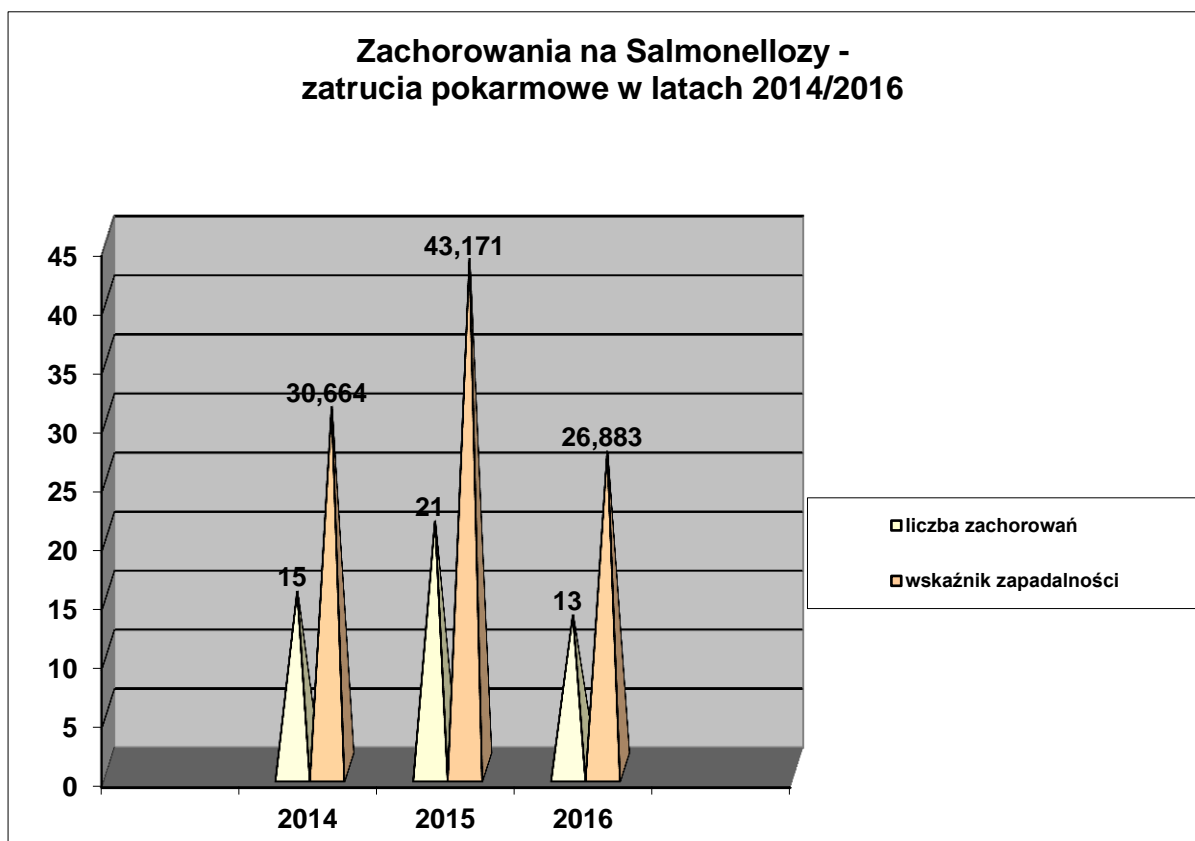
powyżej 65 r.ż. – 385 osób

nie zarejestrowano zachorowań na grypę wywołaną wirusem AH1N1.

Według MZ - 54 sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych za rok 2016 na terenie powiatu grajewskiego zaszczepiło się p/grypie sezonowej 1010 osób w różnych przedziałach wiekowych.

3. Zachorowalność na Salmonellozy – zatrucia pokarmowe w latach 2014/ 2016

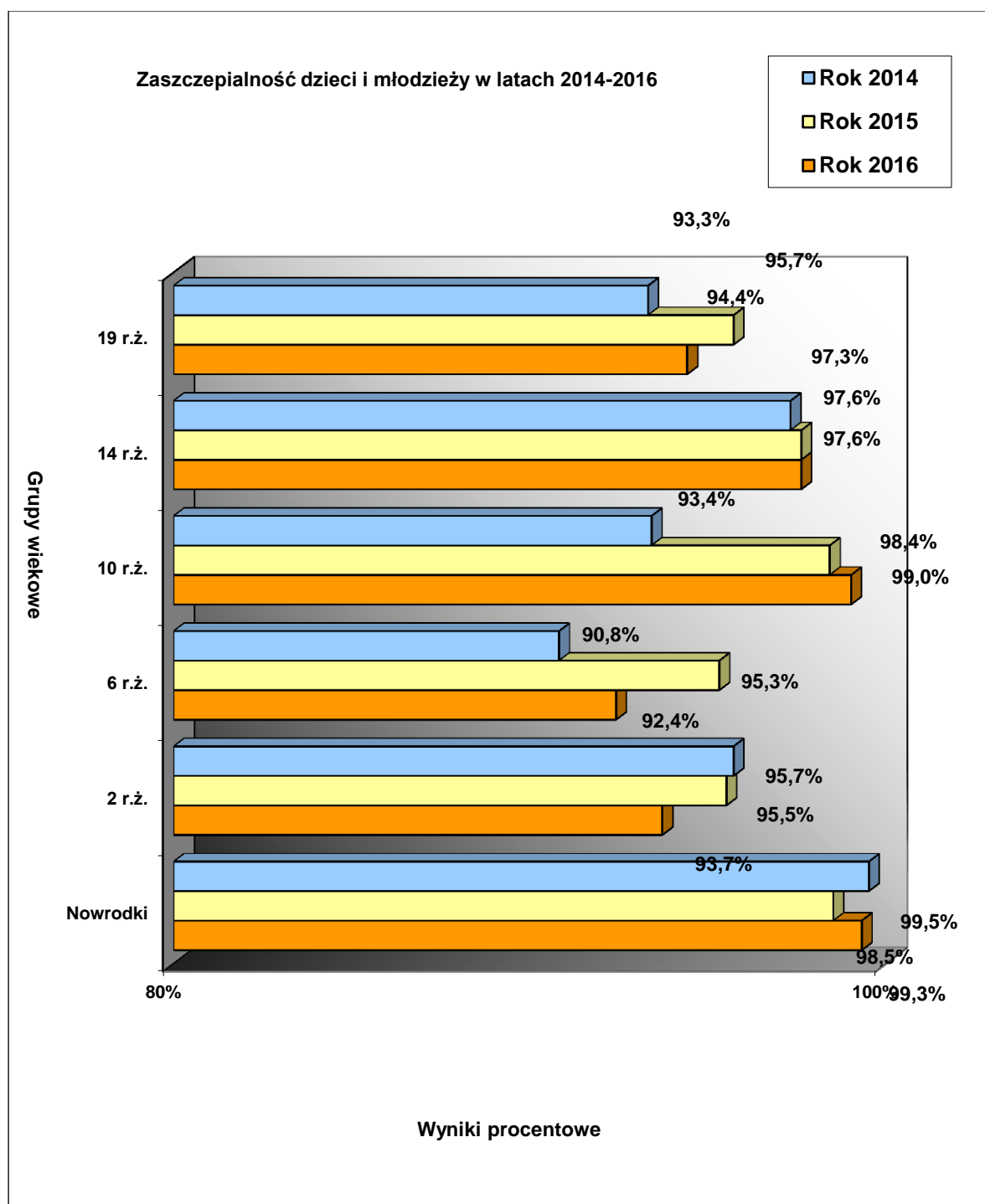
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2014	15	30,664
2015	21	43,171
2016	13	26,883

Na przestrzeni 3 lat obserwuje się niewielki spadek zachorowań na zakażenia wywołane pałeczkami Salmonella; ilość zachorowań w 2014r jest porównywalna do roku 2016, wiek osób zakażonych waha się od 5 miesięcy do 89 roku życia. Wśród tych zachorowań nie wystąpiły rodzinne ani zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych.

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych

Na terenie powiatu grajewskiego znajduje się 19 punktów szczepień. W 2016 roku przeprowadzono ogółem 20 kontroli. Szczepienia ochronne w 2016 roku były realizowane zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych, objęto nimi 3994 dzieci i młodzieży szkolnej (dane wg sprawozdania MZ-54 za 2016r.). Na terenie powiatu grajewskiego w 2016r. nie wystąpił żaden odczyn poszczenienny.

Ocena sanitarna powiatu z zakresu Higieny Komunalnej za 2016 rok

W ramach monitoringu jakości wody do spożycia skontrolowano 14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w których prowadzony był monitoring kontrolny i przeglądowy, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, a także w ramach kontroli wewnętrznej. Próby wody do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z harmonogramem na rok 2016.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego dla monitoringu kontrolnego zaplanowano **34** próby - **pobrano 43 próby** (łącznie z kontrolami sprawdzającymi) wody przeznaczonej do spożycia, a w ramach monitoringu przeglądowego zaplanowano **14** prób i **pobrano 14 prób**.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez administratorów wodociągów dla monitoringu kontrolnego **pobrano 62 próby** wody przeznaczonej do spożycia, a w ramach monitoringu przeglądowego **pobrano 15 prób**.

W sumie w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego **pobrano 134 prób**.

We wszystkich obiektach przeprowadzono kontrole kompleksowe tj. **14 kontroli**.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne wydano ogółem **12 decyzji** w tym:

3 decyzje na stan techniczny, **3** decyzje umarzające (na które wszczęto z urzędu postępowanie), **6** decyzji płatniczych.

Wydano **63** oceny okresowe o jakości wody i **6** ocen obszarowych rocznych o jakości wody.

W 2016 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie było również 7 indywidualnych ujęć wody, w których prowadzony był monitoring jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez administratorów wodociągów. W ramach monitoringu kontrolnego **pobrano 25 prób** wody przeznaczonej do spożycia, a w ramach monitoringu przeglądowego **pobrano 3 próby**.

W sumie w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego **pobrano 28 prób**.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne wydano ogółem **2 decyzje**.

Wydano **12** ocen okresowych o jakości wody i **6** ocen obszarowych rocznych o jakości wody.

Na terenie powiatu są **2** pływalnie: przy Pensjonacie „Raj” w Rajgrodzie (działający od lutego 2015 roku) oraz Pływalnia Miejska w Grajewie (działająca od października 2015 roku).

Z pływalni przy Pensjonacie „Raj” pobrano **6 prób** do badań laboratoryjnych. 4 próby pobrane zostały po okresie dostosowawczym, w pełnym zakresie wymagań rozporządzenia Ministra zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, stwierdzono w nich przekroczenia parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C po 48 godz., Legionella sp., Pseudomonas aeruginosa. Zarządcy nie udało się doprowadzać wody do dobrej jakości w związku z czym pływalnia pozostaje zamknięta.

Z Pływalni Miejskiej w Grajewie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano **12 prób** do badań laboratoryjnych, z czego 6 prób pobranych zostało w okresie dostosowawczym. Kolejne 6 prób zostało pobrane w pełnym zakresie wymagań rozporządzenia Ministra zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Badania wykazały przekroczenia takich parametrów jak: potencjał redox i chlor wolny. Przeprowadzane działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pływalni, począwszy od lipca 2016r., dwa razy w miesiącu pobierał wodę do badań laboratoryjnych (łącznie **66 prób**). Przeprowadzane badania wykazały przekroczenia parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C po 48 godz., mętność, chloroform, suma THM. Przeprowadzane na bieżąco działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości. Jedynie zarówno w niecce jak i systemie cyrkulacji jacuzzi na koniec 2016r. występowało niewielkie przekroczenie parametru chloroform. Zarządca w dalszym ciągu prowadzi działania zmierzające do unormowania tego parametru.

W roku 2016r. zarejestrowano **5** miejsc wykorzystywanych do kąpieli. Próby pobierane były przez organizatorów miejsc. Jakość woda była dobrej jakości. Wydano **9** ocen jakości wody.

Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej z zakresu higieny komunalnej

Na terenie powiatu grajewskiego kontroli stanu sanitarno-technicznego podlegały następujące obiekty: placówki służby zdrowia, domy pomocy społecznej, obiekty wczasowo-turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, dworzec autobusowy, poczekalnia i przystanek PKS, stacja PKP, ustęp publiczny, przystań żeglarska, tereny rekreacyjne, kino, domy kultury, obiekty świadczące usługi noclegowe i gospodarstwa agroturystyczne, obiekty sportowe, domy przedpogrzebowe, pole namiotowe, stacje paliw, cmentarze oraz środki transportu publicznego.

W ewidencji w 2016r. ujęto 149 obiektów, w tym skontrolowano 113 obiekty (nie dokonano kontroli w 26 obiektach), co stanowi 75,84% wszystkich obiektów.

W grupie obiektów świadczących usługi noclegowe stwierdzono 2 naruszenia sanitarno-techniczne, natomiast w 1 obiekcie wydane naruszenia zawarte w decyzji nie zostały na koniec 2016 roku usunięte.

Ponadto w **4** ośrodkach wypoczynkowych stwierdzono, brak ustalonego harmonogramu pobierania próbek wody co jest niezgodne § 6 ust 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015r. poz. 1989),

Kolejną grupą obiektów nadzorowanych są środki transportu – do przewozu ludzi (autobusy), środki transportu sanitarnego (do przewozu chorych) oraz środki do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. W 2016 roku skontrolowano 12 autobusów, 3 samochody do przewozu chorych oraz 6 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno-techniczny wszystkich skontrolowanych środków transportu oceniono jako dobry.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2016 roku ujętych było 67 obiektów świadczące usługi tj. zakłady fryzjerskie, zakłady kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady świadczące łącznie więcej niż jedną usługę. Przeprowadzono 56 kontroli, w 2 zakładach kosmetycznym na stwierdzone naruszenie higieniczno-sanitarne wydano decyzję administracyjną, stwierdzone uchybienia zostały wykonane w roku 2016. Ponadto w tej grupie zakładów nie skontrolowano 11 obiektów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi nadzór nad właściwym postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi. W 2016 roku wpłynęło 12 wniosków o ekshumację. Zgodnie z procedurą wydano 12 decyzji zezwalających na ekshumację. Prowadzono na

bieżąco nadzór nad ekshumacją zwłok, dokonano 6 kontroli. Na bieżąco wydawano zezwolenia na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy, wydano 12 postanowień z pozytywną opinią.

Dokonano oceny stanu sanitarnego przygotowania do sezonu letniego, miejscowości, obiektów i tras turystycznych przed sezonem na 2016 rok na terenie powiatu grajewskiego. W sezonie letnim dokonano kontroli terenów rekreacyjnych ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wypoczynku dla dzieci w tym stanu sanitarno-technicznego piaskownic oraz na częstotliwość wymiany piasku. Skontrolowano 19 placów zabaw dla dzieci znajdujących się na terenach parkach rekreacyjnych i osiedlach mieszkaniowych.

Ponadto rozpatrzono 9 wniosków o wydanie zezwolenia na organizowanie imprez masowych i wydano 9 opinii pozytywnych.

W ramach działań na rzecz poprawy stanu sanitarnego miast i gmin - wykonano w następujący sposób: dokonano kontroli kompleksowej szaletu, wystosowano 4 wystąpienia w związku z przygotowaniem do sezonu letniego 2016 roku, w ramach kontroli kompleksowej zwracano uwagę na przestrzeganie zakazu palenia w kontrolowanych obiektach.

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE POWIATU GRAJEWSKIEGO W 2016 ROKU.

W 2016 roku pod nadzorem Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Grajewie na terenie powiatu grajewskiego było: 46 stałych obiektów oświatowo-wychowawczych (1 żłobek, 18 przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego, 15 szkół podstawowych samodzielnych, 5 szkół gimnazjalnych samodzielnych, 6 zespołów szkół /3 zespoły w skład których wchodzi: szkoła podstawowa + gimnazjum; 3 zespoły w skład których wchodzi przedszkole + szkoła podstawowa + gimnazjum; 1 placówka pracy pozaszkolnej (szkoła muzyczna) oraz 28 skontrolowanych placówek wypoczynku dzieci i młodzieży (3 placówki zimowego wypoczynku i 25 placówki letniego wypoczynku).

W 2016r dokonano 89 kontroli, wydano 6 decyzji administracyjnych (merytorycznych), w tym 1 zmieniającą termin wykonania zaleceń.

Warunki zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do potrzeb tego typu placówek, zaopatrzenia w instalację:

kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną;

- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów;

- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy

układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów

zgodnie z zasadami ergonomii;

- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;

- form prowadzonego dożywiania w szkołach;

- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Podczas 3 kontroli szkół podstawowych stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły stanu: sufitu i ścian w pracowni komputerowej, ścian w sali gimnastycznej, podłogi korytarza wykładziny w sali, stolarki okiennej, sufitu w łazience oraz braku osłon na świetlówkach, niedostosowanych do wymagań ergonomii mebli szkolnych. Naruszenia stwierdzone podczas kontroli 1 gimnazjum dotyczyły złego stanu: ścian w klasach, ścian w pokoju trenera, ścian i sufitów w pomieszczeniach natrysków.

Podczas kontroli 1 zespołu szkół stwierdzono: brak obudowy/zabezpieczenia grzejników, zły stan wykładziny w siłowni oraz nieprawidłową wysokość pomieszczeń zaadaptowanych na oddziały przedszkolne oraz niewłaściwy poziom podłogi w tych pomieszczeniach względem przyległego terenu.

Baza lokalowa i stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

PRZEDMIOT OCENY	ROK 2016	
	Liczba placówek	%
Liczba skontrolowanych obiektów stałych	46	100
Placówki w budynkach nieprzystosowanych	1	2,17 %
Budynki w złym stanie technicznym	0	0
Budynki w złym stanie higienicznym	0	0
Placówki w budynkach bez wodociągów	0	0
Placówki w budynkach bez kanalizacji	0	0
Niewystarczająca liczba urządzeń ustępowych	0	0
Korzystanie z ustępów zewnętrznych	0	0

Warunki zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu grajewskiego ulegają systematycznej poprawie. Nadal jednak istnieją placówki zlokalizowane w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

◀ 1 obiekt jest nadal nieprzystosowany :

- Przedszkole Miejskie Nr 1 w Grajewie - obiekt pod nadzorem konserwatora zabytków, budynek zaadaptowany na potrzeby przedszkola, małe niewymiarowe sale, wąskie przejścia i korytarze, zaadaptowane poddasze na sale zajęć;

◀ Nadal wiele szkół nie posiada pełnych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,

brak własnych sal gimnastycznych w 3 szkołach podstawowych i w 1 gimnazjum.

◀ 2 szkoły podstawowe nie prowadzą dożywiania w postaci ciepłych posiłków, pomimo, że dzienny

czas pobytu uczniów w szkole często przekracza 6 godzin. Dlatego konieczne jest kontynuowanie

działań zmierzających do zapewnienia przynajmniej jednego ciepłego posiłku w szkole jak największej liczbie uczniów.

Stale poprawia się stan sanitarny i techniczny placówek. W 2016 r odnotowano poprawę warunków higienicznych i zdrowotnych w niżej wymienionych placówkach ponieważ dokonano:

- remontu części sal dydaktycznych dokonano:
 - w 3 szkołach podstawowych,
 - w 1 gimnazjum
 - w 2 zespołach szkół

- remontu części pomieszczeń zaplecza sanitarnego dokonano :
 - w 1 szkole podstawowej – dostosowanie 1 pomieszczenia sanitarnego dla małych dzieci, dostosowanie 1 pomieszczenia sanitarnego dla osób niepełnosprawnych
 - w 2 zespołach szkół – dostosowanie pomieszczeń sanitarnych dla małych dzieci

- inne
 - w 1 szkole podstawowej samodzielnej dokonano prac remontowo-termomodernizacyjne - wymiana grzejników, wymiana okien, wymiana drzwi zewnętrznych, szpachlowanie i malowanie wszystkich pomieszczeń, wymiana dachu, docieplenie budynku, zmiana źródła ogrzewania.
 - w 1 zespole szkół wykonano prace związane z termomodernizacją budynku szkoły podstawowej – wymiana rur c.o., wymiana okien, docieplenie fundamentów, ścian i stropów, wymiana pokrycia dachowego, przebudowa kotłowni.
 - w 1 szkole podstawowej dokonano remontu korytarza szkolnego – położenie paneli, równanie i malowanie ścian i sufitu

- W budynkach 3 szkół podstawowych wchodzących w skład zespołów miejskich zainstalowano 3 poidelka wody dla uczniów.

- W 2 zespołach szkół miejskich uruchomiono 2 10-godzinne oddziały przedszkolne przeznaczone dla 3-4-letnich dzieci. W 1 zespole szkół miejskich zwiększono o 4 ilość 10-godzinnych oddziałów przedszkolnych.

- W 1 szkole podstawowej uruchomiono punkt wydawania posiłków.
- Mając na względzie poprawę warunków lokalowych przeniesiono przedszkole zespołu szkół do nowo wybudowanego budynku biblioteki.

- Prace konserwatorsko- porządkowe

We wszystkich placówkach przeprowadzono w 2016 roku prace konserwatorskie i drobne remonty, polegające m.in. na: malowaniu pomieszczeń szkolnych, uzupełnienie ubytków tynku, bieżące naprawy sprzętu i urządzeń, wykonanie prac naprawczych z zakresu stolarki, elektryki i hydrauliki

Ocena realizacji innych form wychowania przedszkolnego

Na terenie powiatu grajewskiego działało w 2016 r. 11 innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego), 9 zlokalizowanych w budynkach szkół podstawowych i 2 zlokalizowane w budynkach świetlic wiejskich. Wszystkie inne formy wychowania przedszkolnego skontrolowano.

Nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Tabela 1

Rok	Umieblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2016	566	29	0	0	207	29	18	2

Ilość szkół -29 (w tym: 15 szkół podst. samodzielnych i 6 w zespołach + 5 gimnazjów samodzielnych i 3 gimnazja w zespołach)

Tabela 2

Rok	Umeblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2016	384	24	0	0

Ilość przedszkoli w 2016 - 24 (w tym: 18 przedszkoli samodzielnych/innych form wychowania przedszkolnego, 6 przedszkoli w zespołach szkół)

Dożywianie uczniów.

Ze względu na długi okres pobytu w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. Na podstawie danych liczbowych zebranych na temat dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół) oraz gimnazjalne (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół), ustalono, że w 2016 roku z dożywiania skorzystało:

	posiłki dwudaniowe	posiłki jednodaniowe	śniadania	napój (mleko białe, mleko smakowe,)
2016r.	1804 uczniów	232	44 uczniów	2931 uczniów
W tym 1366 uczniów korzysta z posiłków obiadowych dofinansowanych przez MOPS, GOPS, OPS				

Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

Pod nadzorem PSSE w Grajewie znajdują się 2 pracownie chemiczne zlokalizowane w 2 gimnazjach wchodzących w skład zespołów szkół posiadające niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Skontrolowane pracownie chemiczne posiadają aktualne spisy posiadanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, ich karty charakterystyki. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny są przechowywane i używane we właściwych warunkach.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach szkolnych.

Liczba placówek		Liczba placówek posiadających tylko:			Liczba placówek posiadających	
W ewidencji	skontrolowanych	salę gimnastyczną	salę rekreacyjną/zastępczą	boisko sportowe	salę gimnastyczną z boiskiem	szkolny zespół sportowy
26	26	0	0	6 (w tym 3 szkoły podstawowe , 1 gimnazjum i 1 zespół szkół)	9	12

Liczba placówek: 15 szkół podstawowych samodzielnych, 5 gimnazjów samodzielnych, 6 zespołów szkół

Ocena przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2016/2017.

Dokonano oceny stanu przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Na 26 szkół w ewidencji skontrolowano 11. Informacje nt. przygotowania pozostałych placówek uzyskano od dyrektorów szkół oraz organów prowadzących. Podczas oceny stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki są przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. W czasie wakacji nie przeprowadzono remontów generalnych, dokonano prac konserwatorskich i drobnych remontów.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Liczba placówek – 28 (wypoczynek zimowy - 3, wypoczynek letni - 25).

W trakcie trwania wypoczynku dokonano 28 kontroli w tym: 3 kontroli wspólnych z Policją (przedstawiciele Posterunku Policji w Rajgrodzie) - pod kątem zapewnienia porządku publicznego na terenie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 2 kontrole warunków letniego wypoczynku wspólnie z przedstawicielami Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatura w Suwałkach.

Wszystkie skontrolowane placówki wypoczynku zapewniły opiekę wychowawczą i medyczną oraz właściwe warunki wypoczynku. Z wypoczynku letniego skorzystało 1143 uczestników, a z zimowego 11

Higiena Pracy

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego.

Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy. Natomiast w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych.

W 2016 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego figurowało 148 zakładów, zatrudniających 3173 pracowników. Do kontroli ujęto 54 podmiotów skontrolowano 55 zakładów, w których pracowało 2551 osób. W 2016 roku przeprowadzono 55 kontroli sanitarnych.

1.1. Weryfikacja zagrożeń wywołanych czynnikami szkodliwymi dla zdrowia.

Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 1708 osób. Na terenie powiatu grajewskiego nie było zakładów, w których przekroczone są normatywy najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i związków toksycznych (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu i wibracji (NDN).

1.2 Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad realizacją przez pracodawców rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.07.2012 r w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 7 kontrole w 7 zakładach pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym było 264 osób. W kontakcie z benzenem było 9 osób; azbestem 6 osób; formaldehydem -249 osób. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.3 Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3, wynikający z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomani.

Na terenie powiatu grajewskiego w 2016 r w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o przeciwdziałaniu narkomani przeprowadzono 9 kontroli w 9 zakładach, w których wprowadzano do obrotu i stosowano prekursorzy narkotyków. W 4 zakładach stwierdzono wprowadzanie do obrotu prekursorów kategorii 3,a w 5 zakładach stwierdzono stosowanie prekursorów kategorii 3.

Prekursorów kat 2 nie stosuje się i nie wprowadza się. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.4 Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów, które po raz pierwszy wprowadzają do obrotu produkty biobójcze. Zakłady, w których wprowadzane są do obrotu produkty biobójcze to sklepy. W 2016 r przeprowadzono 5 kontroli w 5 zakładach

Na terenie powiatu grajewskiego przeprowadzono 6 kontroli w 6 zakładach, w których stosowano produkty biobójcze.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.5 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach.

Na terenie powiatu grajewskiego działalność prowadzi 1 producent (zakład produkujący detergent - płyn do mycia naczyń), 33 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz działają 42 zakłady stosujące substancje i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W ramach nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami skontrolowano 31 obiekty, w których przeprowadzono 31 kontrole.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.6 Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W 2016 roku przeprowadzono 2 kontrole w 2 zakładach zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Na terenie powiatu grajewskiego jest 1 zakład zajmujący się zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów lub innych materiałów zawierających azbest. Wpłynęło również 1 zgłoszenie z firmy o planowanym demontażu płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych.

1.7 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle tworzyw sztucznych.

W 2016 roku skontrolowano 1 zakład, w którym wykonywane są prace związane z produkcją tworzyw sztucznych i przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

W zakładzie warunki pracy na stanowiskach są bezpieczne (nie ma przekroczeń NDS/NDN).

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie była wydawana decyzja.

1.8 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na rtęć i jej związki.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma takich gałęzi przemysłu i sektorów usług, w których występowałyby narażenie zawodowe na działanie rtęci i jej związków.

2. Występowanie chorób zawodowych

W 2016 roku na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wydał 12 decyzji stwierdzających chorobę zawodową. Decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 1.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe na terenie województwa podlaskiego w latach 2013 – 2016.

Nr poz.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016
7	Zewnątrz pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych –postać ostra	-	-	-	1
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	-	1	-	
26	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	14	13	9	11

Wysoka zapadalność na choroby zakaźne i pasożytnicze, głównie boreliozę wśród rolników indywidualnych, jest związana z występowaniem terenów endemicznych siedlisk kleszcza pospolitego, będącego przenosicielem tego schorzenia.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA W POWIECIE W ROKU 2016

W 2016 r. pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizował zadania w obszarze profilaktyki chorób i promocji zdrowia wynikające z zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Zdrowia, Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz kampanii społecznych spowodowanych sytuacją epidemiologiczną powiatu grajewskiego. Podejmowane zadania wynikały z:

- „*Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020*”,
- „*Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce. Cele i zadania na lata 2014-2018*”,
- „*Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych*” w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy,
- „*Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2012 – 2016*”.

Tematyka działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia dotyczyła:

- profilaktyki spożywania alkoholu,
- profilaktyki zażywania tytoniu,
- profilaktyki zażywania narkotyków i innych środków zastępczych,
- profilaktyki zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań AIDS,
- profilaktyka chorób nowotworowych,
- profilaktyka zachorowań na grypę,
- promocja zdrowego stylu życia – promocję zasad aktywnego stylu życia oraz zbilansowanej diety,
- promocja szczepień ochronnych,
- bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas letniego/zimowego wycieczek,
- profilaktyka cukrzycy,
- propagowanie praw pacjenta.

Pracownik promocji zdrowia zajmował się nadzorem merytorycznym nad realizacją działań z zakresu promocji zdrowia w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono 33 wizytacje w podległych placówkach.

Biorąc powyższe pod uwagę pracownik promocji zdrowia w 2016 r. prowadził działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań, poprzez realizację programów edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych. Realizowano następujące programy zdrowotne:

1. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez unikanie ekspozycji na dym tytoniowy. Program adresowany jest do społeczności lokalnej powiatu grajewskiego, uczniów, nauczycieli, pracowników zakładów pracy, placówek wypoczynku letniego (kolonie i obozy), ośrodków wypoczynkowych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie. Liczba odbiorców programu w 2016 roku wyniosła 1 055 osób.

2. „Czyste powietrze wokół nas”.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej skierowany do najstarszej grupy wiekowej, dzieci 5 i 6-letnich, ale w programie brały udział również i młodsze dzieci. Odbiorcami programu byli także rodzice i opiekunowie dzieci. Główne cele programu umożliwiają wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program zrealizowany został w 8 placówkach, a udział w nim wzięło 743 odbiorców. Koordynator powiatowy programu przeprowadził

8 wizytacji w placówkach przedszkolnych.

3. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - Projekt KIK/68.

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach Szwajcarskiego Programu Współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Celem Projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia. Grupą docelową bezpośrednią są kobiety w wieku prokreacyjnym, kobiety w ciąży, natomiast grupę pośrednią stanowią rodziny kobiet z grupy docelowej, partnerzy, lekarze, nauczyciele, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, pracodawcy i pracownicy wybranych zakładów pracy, ogół społeczeństwa. W powiecie grajewskim prowadzone były działania mające na celu rozpowszechnienie informacji edukacyjnych zapisanych w Projekcie wśród społeczeństwa. Liczba odbiorców Projektu KIK/68 w 2016 roku wyniosła 1 207 osób.

4. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.

Program edukacyjny, który stanowi istotną część 5-letniego Projektu pt. „*Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych*”. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym. Program skierowany jest do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz do ogółu społeczeństwa. Program w powiecie zrealizowany został w 4 szkołach ponadgimnazjalnych. W ramach programu przeprowadzono 3 wizytacje. W programie uczestniczyło 125 uczniów oraz 23 rodziców.

5. „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2012 – 2016”.

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV, poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Program skierowany był do młodzieży uczącej się, pracowników służby zdrowia, a także społeczności lokalnej miasta Grajewo. Przeprowadzony został etap powiatowy Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS. Realizowano akcję profilaktyczną Krajowego Centrum ds. AIDS ph. „*Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test*”, kampanię „*Jeden test. Dwa życia*” w ramach Europejskiego Tygodnia Testowania na HIV oraz akcję informacyjną. Liczba odbiorców tych działań wyniosła 10 597 osoby.

6. „Trzymaj formę”.

Odbiorcami programu są uczniowie klas I-III gimnazjum, uczniowie klas V-VI szkół podstawowych oraz nauczyciele i rodzice uczniów biorących udział w programie. Cel główny zakłada poprawę sposobu odżywiania i promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. W programie udział wzięło łącznie 9 placówek nauczania i wychowania – co stanowi 891 odbiorców w tym uczniowie, rodzice oraz nauczyciele. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 6 wizytacji w wybranych placówkach szkolnych.

7. „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku

szkolnym. Program zrealizowany został w 6 placówkach przedszkolnych i szkolnych, gdzie uczestniczyło w nim 444 osoby. Koordynator powiatowy przeprowadził 6 wizytacji w placówkach.

Realizowane interwencje nieprogramowe:

1. „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” oraz „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa”.

Celem akcji było zminimalizowanie zagrożeń wynikających z bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie negatywnych zdarzeń z ich udziałem. Program skierowany był do dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku zimowego/letniego oraz spędzających ferie zimowe/wakacje w miejscu swojego zamieszkania. Interwencja została zrealizowana w 10 placówkach. Liczba odbiorców interwencji wyniosła 896 osoby. W roku 2016 prowadzone działania podczas ferii zimowych w placówkach, które prowadziły pólkolonie, świetlicach szkolnych, domach kultury dotyczyły spotkań, gier, zabaw, konkursów itp. Działania realizowano wspólnie z przedstawicielami Policji z Wydziału Prewencji w Grajewie oraz przedstawicielami KRUS-u.

2. „Światowy Dzień Zdrowia”.

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest 7 kwietnia z okazji rocznicy powstania WHO w 1948 roku. Tematem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2016 roku był problem cukrzycy wśród społeczeństwa. Liczba odbiorców interwencji wyniosła 1 500 osób.

3. „Światowy Dzień bez Tytoniu”.

Każdego roku 31 maja obchodzony jest Światowy Dzień bez Tytoniu. Ubiegłorocznym tematem ogłoszonym przez Światową Organizację Zdrowia było „*Jednolite opakowania wyrobów tytoniowych – fakty i wyzwania*”. Interwencja nieprogramowa skierowana została do 230 osób.

4. „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.

Każdego roku w 3 czwartek listopada obchodzony jest Światowy Dzień Rzucania Palenia. W 2016 r. interwencja zrealizowana została w 3 placówkach nauczania i wychowania – gimnazja z terenu miasta Grajewo, a odbiorców działań było 220 osób. Celem interwencji było propagowanie mody na nie palenie.

5. „Światowy Dzień Walki z AIDS”.

Światowy Dzień Walki z AIDS przypada corocznie na dzień na 1 grudnia. Obchody są szansą dla ludzi na całym świecie, aby zjednoczyć się w walce z HIV, pokazać swoje wsparcie dla osób żyjących z HIV i upamiętnić zmarłych z powodu AIDS. W działaniach udział wzięło 120 osób.

6. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”.

Celem interwencji jest propagowanie wiedzy o racjonalnym stosowaniu antybiotyków. Liczba odbiorców działań wyniosła 729 osób.

7. Profilaktyka zachorowań na grypę.

Prowadzone działania miały na celu propagowanie zdrowego stylu życia celem uniknięcia zachorowania na grypę czy inne infekcje grypopodobne. Działania zostały zrealizowane w 34 placówkach, a udział w nich wzięło 943 osób.

8. Profilaktyka chorób nowotworowych, w tym:

8.1.Promocja Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych

Podjęto działania mające na celu promocję Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem, przekazywanie wytycznych w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z Rakiem. Liczba odbiorców 1250 osób.

8.2.Kampania edukacyjna „Czerniak to może być TO. Sprawdź TO.

Celem kampanii było zachęcenie społeczeństwa do badania swojego ciała pod kątem znamion skórnych. Kampania skierowana została do odbiorców korzystających z lokalnych mass mediów. Liczba odbiorców to 115 osób.

9. Działania w ramach profilaktyki zażywania tzw. „dopalaczy”.

Celem działań było uświadomienie młodzieży zagrożeń wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych. Liczba podmiotów realizujących działanie to 23 placówek, w których uczestniczyło 2169 osób.

10. Promocja szczepień ochronnych.

Akcja miała na celu promocję szczepień ochronnych, jako najskuteczniejszej formy zapobiegania chorobom zakaźnym. Liczba odbiorców 500 osób.

11. Kampania edukacyjna „Rzecznik Praw Pacjenta Przypomina”.

Kampania skierowana jest do wszystkich osób, które spotykają się z problemami oraz wyzwaniem korzystając z opieki zdrowotnej. Kampania ma na celu podniesienie poziomu świadomości pacjentów w kwestii przysługujących im praw, w tym informacji i pomocy wyspecjalizowanych instytucji. Liczba odbiorców 169 osób.